

Številka: 30-2/2017/2

Datum: 13. 6. 2017

Stališča Fiskalnega sveta:

Fiskalna tveganja ob odločitvi države za velike infrastrukturne projekte

Primer: izgradnja drugega tira proge Divača–Koper

V skladu s predlogom investicijskega programa, ki je bil izdelan oktobra 2013, znaša ocena bruto investicijske vrednosti gradnje drugega tira med Divačo in Kopro 1,3 milijarde evrov. To nekoliko presega 3 % sedanjega BDP.

V Programu stabilnosti – dopolnitev 2017 (PS 2017) ta projekt kljub njegovemu znatnemu obsegu ni omenjen. Program navaja: »Investicije v osnovna sredstva, financirane z javnimi sredstvi, se bodo v 2017 glede na leto 2016 zvišale za 20 %, na 3,5 % BDP, v letu 2018 pa še za 12,9 %, na 3,8 % BDP. Rast je pričakovana, glede na visok padec v letu 2016. Raven bruto investicij iz javnih sredstev je predvidena pri 1,4 do 1,5 milijarde evrov letno in še vedno ne dosega predkriznih ravni. Pri investicijah je predvidena tudi preusmeritev črpanja EU sredstev iz podpore »klasičnim« investicijam v »mehke vsebine« – vlaganja v ljudi, znanje in razvoj. Slovenija načrtuje ključne investicije na področju prometa in prometne infrastrukture (državne ceste, železniška infrastruktura, vlakovne kompozicije, trajnostna mobilnost), energetike (HE na spodnji Savi) in vzpostavitev proizvodne cone za večjo tujo investicijo.«

Stališča Fiskalnega sveta:

- Učinkovita izgradnja infrastrukture je zelo pomembna za Slovenijo, saj veča **dolgoročni gospodarski potencial**. V trenutnih in pričakovanih makroekonomskih ter javnofinančnih razmerah pa bi morala odločitev za tako obsežen, pregledno in ustrezno zastavljen, infrastrukturni projekt poleg zagotovitve pogojev za udeležbo drugih virov financiranja pomeniti predvsem preusmerjanje uporabe sredstev EU skladov, sredstev za investicije ter drugih virov in ne **nepregledno povečevanje** skupnih izdatkov širše države.
- Upoštevati je treba pozitivne **multiplikativne učinke**, ki jih ima tako obsežna investicija na domačo porabo in zaposlenost. Vendar bi v sedanjih razmerah, ko gospodarstvo prehaja v območje pozitivne proizvodne vrzeli (mnenje FS z dne 6. 6. 2017), visoki kratkoročni multiplikativni učinki lahko (i) zmanjševali proticiklično naravnost fiskalne politike oziroma povzročili celo **prociklično ekspanzivno fiskalno politiko** in (ii) povečali tveganje pregrevanja gospodarstva (pozitivna proizvodna vrzel bi lahko presegla 1,5 %) ter s tem sprožili zahteve po dodatnem fiskalnem naporu.
- Možni **javnofinančni učinki projekta drugega tira na srednji rok niso jasni** tudi zato, ker poleg natančnejšega časovnega okvira predvidene investicije še ni opredeljena finančna konstrukcija. Po razpoložljivih ocenah naj bi celotni

stroški projekta znašali na srednji in dolgi rok nad 3 % bruto domačega proizvoda. Ob tem so sicer predvidena tudi zasebna in druga partnerstva, ki še niso zagotovljena. To pomeni znatna tveganja in potencialna bremena za javne finance na srednji rok.

- Previdno ocenjene javnofinančne izdatke in tveganja takšnega obsežnega projekta bi bilo potrebno pregledno **umestiti v veljavni srednjeročni okvir** in jih ustrezno upoštevati pri opredelitvi ciljev javnih financ, tudi v smislu približevanja srednjeročnemu cilju. Slovenija po oceni Fiskalnega sveta (z dne 13. 4. 2017) in po oceni Evropske komisije (z dne 23. 5. 2017) že ob trenutnih srednjeročnih načrtih, zapisanih v PS 2017, ne sledi ustrezno strukturnemu naporu in izdatkovnemu pravilu, ki bi ju morala upoštevati skladno z EU pravili in s tem z Zakonom o fiskalnem pravilu (tudi upošteva konvergenco do doseganja srednjeročnega cilja).